

Tuin+Landschap

3 4 februari 2022

tuinenlandschap.nl

More case-study: biobased bouwen ■ Moderne tuin vol bloemen ■ Schaarste aan mensen, materialen en planten

Aanlegtechnieken
vaste planten

pagina
28

Vijf verschillende aanlegtechnieken

Aanleg van vaste planten in de openbare ruimte

Vaste planten zijn tegenwoordig niet meer uit het openbaar groen weg te denken. Ooit verdwenen ze, ogenschijnlijk voorgoed, met als belangrijkste reden het terugdringen van het onderhoud. Daarom ook dat het bij alle hedendaagse concepten juist draait om onderhoudsvriendelijk. Met een adequate bodemvoorbereiding, en vooral het onkruidvrij maken van die bodem, belooft elk concept een dichtgegroeide aanplant binnen één groeiseizoen, soms zelfs sneller.

11x31 Emiel van den Berg 1010's Emiel van den Berg, Cruydt-Hoeck/Erik vid Ham, TURFquick

1 Handmatig zaaien >

Uiteenlopende mengsels van inheemse planten, voor uiteenlopende groeiomstandigheden, worden veelal gebruikt in buitengebieden. Essentieel bij de start is een vegetatievrije bodem; zeker wortelonkruiden mogen niet voorkomen. Het afplaggen van de toplaag is soms nodig, verder is het advies om miks te doen. Wanneer de bodem zwaar is vastgereden, is het raadzaam deze wat los te trekken. De bodem omgooien dient zoveel mogelijk voorkomen te worden, want juist dan komen er onkruidzaden én voedingsstoffen vrij.

Inheemse vaste planten zijn uiteraard goed voor de biodiversiteit, de hoofdbloei ligt grotendeels in de voorjaars maanden. Combineren kan met inheemse houtige gewassen met bessen, herfstkleuren en/of winterbloei. Dat geeft jaarrond extra leven én sierwaarde, visuele waarde is immers ook belangrijk. Een-tot driemaal per jaar dient de vegetatie te worden gemaaid. Om de bodem te versralen wordt het maaisel afgevoerd.

Slechts lastige onkruiden worden af en toe gewied, met name het eerste jaar. „Schoffel niet, want sommige ingezaaide planten hebben een lange kiemtijd. Beter is het om het eerste jaar spontaan opgekomen onkruid maandelijks te maaien”, vertelt Jasper Heimantel van De Cruydt-Hoeck die diverse zadenmengsels – en ook maaiwerk – levert. „Uiteraard is daar plantenkennis voor nodig. Soms controleren wij extra.”

Heeft de aanplant zich eenmaal gezet, dan is het beheer stabiel. „Kosten besparend.” De kostprijs voor het zaai bedraagt circa € 400 per 1.000 m², afhankelijk van het zadenmengsel.

2 Hydroseeding ^

Bij hydroseeding worden zaden vermengd met Flexterra FGM (Flexible Growth Medium). FGM weert voor 99% onkruid en bindt meteen met de ondergrond. Het medium is daardoor erosiebestendig, zodat het goed is toe te passen op taluds.

Hydroseeding gebeurt bij voorkeur in het najaar, omdat een deel van de zaden pas kiemt na een vorstperiode. Soms wordt gekozen voor het voorjaar, waarbij er dan zaden van eenjarigen zijn mee te mengen. Bij de voorbereiding is een onkruidvrije bodem essentieel. Indien nodig – bij de aanwezigheid van hardnekkige wortelonkruiden – wordt de bovenlaag afgevoerd. Vóór het zaaien komt er altijd een laag onkruidvrije grond.

In het eerste aanloopjaar is het belangrijk om goed te monitoren en aangewaide, lastige onkruiden weg te halen, beregenen tijdens droogte is essentieel. Daarnaast is het advies om eenmaal in juni te maaien, tot 15 cm hoogte, zodat de planten beter stoeien. Een extra voordeel is nog dat hydroseeding makkelijk toepasbaar is onder (solitaire) heesterbeplanting.

In de verschillende aangeboden mengsels zitten planten met wintersilhouetten waardoor de jaarlijkse maaibeurt pas in februari-maart gebeurt. Gedurende de winter blijft er zo waarde voor de biodiversiteit.

Bloomingfields biedt diverse mengsels aan, met zowel gecultiveerde als inheemse vaste planten. „Puur inheems komt er ook aan”, vertelt Jan-Hen Moores die er al vier jaar ervaring mee heeft. Kostprijs per m² is vanaf € 950. „Daarin zit de levering van onkruidvrije grond en het zaad, plus het aanbrengen van het mengsel.”

3 Begroeide matten >

Met kant-en-klare plantenmatten van biologisch afbreekbaar substraat, geheel begroeid en goed doorvoert, is elk bodemoppervlak meteen geheel af te sluiten. Bodemverbetering in de bovenlaag is raadzaam. Hoe meer aandacht hieraan wordt besteed, hoe beter het resultaat op de lange termijn. Vóór het leggen is het belangrijk de bodem nat te maken om wortelgroei te stimuleren, en ook na het leggen blijft watergeven een aandachtspunt. De matten gedijen ook op lastige situaties als taluds en boomspiegels. Het slagingspercentage is groter dan bij reguliere beplanting omdat het gehele oppervlak wordt bedekt, wat uitdroging en uitspoeling voorkomt. Ter bevordering van de biodiversiteit worden de matten steeds vaker gecombineerd met solitaire heesters.

Covergreen levert matten met bodembedekkers als *Vinca minor* (incl. 'Alba' en 'Atropurpurea'), *Waldsteinia ternata*, *Hedera helix* 'Woerner', *Geranium cantabrigiense* 'Biokovo', *Nepeta Walker's Low* of een *Sedum*-mix. Maatwerk is mogelijk. Elke plantsoort heeft zijn eigenschappen, zo zijn *Waldsteinia* en *Sedum* te belopen. „Mits niet overlopen, herstellen die zich goed”, vertelt Dennis Klein Boonschate. Grootste voordeel is dat de matten – 38 x 57 cm – direct een gesloten bodembedekking vormen, wat onkruidgroei voorkomt. „Wortelknudden moeten uiter aard verwijderd zijn.” Als naudeel noemt hij de relatief hoge aanschafprijs van € 45 tot € 50 per m², exclusief bodemvoorbereiding en leggen. „En het beperkte sortiment, maar voor de toekomst komt er zeker bij.”

Foto: Covergreen

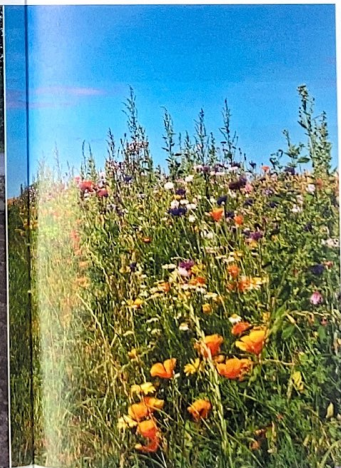

4 Zaden in matten >

Het uitrollen van compleet ingezaaide en biologisch afbreekbare dekens kent diverse voordelen. Als eerste zijn er zaadmengsels beschikbaar voor verschillende locaties en klimaatzones en zijn, indien gewenst, organische voedingsstoffen mee te mengen. Andere pluspunten zijn de egale zaadverdeling, de bereikte onkruidonderdrukking, het minder watergeven in vergelijking met andere concepten en de erosieonderdrukking. Omdat de zaden vastzitten in de 3 mm dikke dekens zijn ze niet door vogels weg te pikken. Het afbreken van de dekens duurt 8-12 weken en in die periode zijn de meeste zaden gekiemd.

Het materiaal wordt geleverd op rollen die licht van gewicht en daardoor makkelijk te vervoeren zijn. De rollen zijn in verschillende afmetingen verkrijgbaar en het materiaal is eenvoudig op maat te knippen. Eenmaal gelegd worden de dekens vastgezet met biologisch afbreekbare pinnen.

Uiteraard moet de bodem van tevoren vrij zijn gemaakt van wortelknudden en is direct na het leggen beregening noodzakelijk. „Handig is dat de dekens lang water vasthouden, daarom is de beregening relatief bescheiden”, aldus Hakan Yilmaz de Zweeds-Turkse eigenaar van Turfquik die deze dekens al sinds 2012 op de markt brengt. Voordeel van het lichte gewicht – 13 kg per 100 m² – vindt hij dat de rollen snel en op de lastigste plekken zijn te verwerken en dat er, noch voor de aanleg, noch voor het onderhoud machines nodig zijn. „Op alle fronten is deze manier van zaaien werk- en kostenbesparend.” De adviesprijs voor Turfquik met meerkjarige wilde bloemen is € 32,65 voor een rol van 5 m, ofwel € 6,53/m².

5 Vaste planten in pot >

Voor A-locaties, waar gecultiveerd beter past dan inheems, zijn concepten beschikbaar met potgekweekte vaste planten. De meeste vormen veel bladmassa waardoor ze snel sluiten, bij aanplant in het voorjaar gebeurt dat binnen één groeiseizoen.

Extra water is nodig bij extreme droogte. September is ook een goede plantperiode, de planten zetten zich nog voor de winter.

Alle planten zijn bestand tegen een maaibeurt eind maart als veel al aan het uitlopen is. Dat maaien gebeurt heel kort om de uitloop van adventief knoppen te stimuleren, zo blijven de planten vitaal. De minerale stoffen van het maaisel komen ten goede aan de planten. Bij aanleg moet de bodem vrij zijn van wortelknudden, daarna is onkruid wieden nodig tot dat de beplanting is gesloten.

Het GreentoColour-concept van vasteplantenkwekerij Grifioen Wassenaar telt circa 150 verschillende gecultiveerde vaste – en gedeeltelijk inheemse – planten voor de openbare ruimte. Allemaal in P11 gekweekt. „Die hebben meer water- en mestbuffer dan een P9”, vertelt Frank Groeneweg. Per m² komen er circa acht planten. Een beplanting gaat minimaal tien jaar mee, hoewel het bedrijf sommige plantsoorten heeft die er al dertig jaar liggen. „We werken altijd met een eigen – bemest – grondmengsel. De jaren na aanleg is bijmesten nodig, na de maai-beurt.”

Planten die niet aanslaan worden ingeboomt. Kosten per m² kunnen variëren. „Onze projecten zijn maatwerk.” Een groot deel van de planten is uitgezocht op het wintersilhouet zodat de beplanting jaarrond interessant is. <